

AVROTROS
VRIJDAG
CONCERT

9 januari 2026

Radio Filharmonisch Orkest
met **Beethoven 8**

Welkom bij het **AVROTROS Vrijdagconcert**

Al decennialang luidt het AVROTROS Vrijdagconcert het weekend muzikaal in, zowel in TivoliVredenburg als in huiskamers door het hele land via NPO Klassiek. Er klinkt een rijke variatie aan klassieke meesterwerken, onbekende parels van bekende componisten, Nederlandse muziek en spannende premières.

Laat u verrassen door de vaste bespelers: het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor, en geniet van bijzondere gastoptredens van binnen- en buitenlandse orkesten, ensembles en solisten. Dit seizoen is mezzosopraan Maria Warenberg artist in residence bij het AVROTROS Vrijdagconcert.

De Stem is de rode draad door dit seizoen. Zangers krijgen alle ruimte, er is een keur aan vocale stersolisten en er zijn verschillende topkoren te gast. De stem vertelt een verhaal, kleurt, ontroert, inspireert en spreekt direct tot het hart. Geen wonder dat veel componisten hun mooiste muziek componeerden voor de zangstem. De stem kan intiem klinken, in een recital en in kamermuziek. Of grandioos overweldigen, als een groot koor alle registers opentrekt. Dit seizoen kunt u in heel diverse concertervaringen ontdekken waarom de menselijke stem vaak het mooiste instrument wordt genoemd. Uiteraard klinken ook indrukwekkende symfonische hoogtepunten: elke klassieke muzikliefhebber kan zijn hart ophalen in het Vrijdagconcert.

Namens AVROTROS, Stichting Omroep Muziek, NPO Klassiek en TivoliVredenburg wensen wij u een seizoen vol muzikale hoogtepunten.

Concertlocatie

TivoliVredenburg
Vredenburgkade 11
3511 WB Utrecht

Kaartverkoop en reserveren

Kaarten koopt u via de kassa van TivoliVredenburg (030 231 45 44) of online (www.tivolivredenburg.nl/avrotros-vrijdagconcert en u krijgt een compleet overzicht). Meer informatie vindt u ook op www.avrotrosvrijdagconcert.nl.

Informatie programmering & reacties

- www.avrotrosvrijdagconcert.nl
- AVROTROS Vrijdagconcert
- avrotrosklassiek
- AVROTROS Klassiek

Postadres

AVROTROS Vrijdagconcert
Postbus 2
1200 JA Hilversum

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

VRIJDAG 9 JANUARI 2026, 20.15 UUR

AVROTROS Klassiek I

TivoliVredenburg Grote Zaal, Utrecht

Radio Filharmonisch Orkest met **BEETHOVEN 8**

Radio Filharmonisch Orkest

Thomas Guggeis dirigent

Isabelle Faust viool

ROBERT SCHUMANN (1810 – 1856)

Vioolconcert in d, WoO 1 (1853)

- In kräftigem, nicht zu schnellem Tempo
- Langsam
- Lebhaft, doch nicht zu schnell

PAUZE

JOHANNES BRAHMS (1833 – 1897)

Variaties op een thema van Haydn,
opus 56a (1873)

- Theme
- Variation 1. Poco più animato
- Variation 2. Più vivace
- Variation 3. Con moto

- Variation 4. Andante con moto
- Variation 5. Vivace
- Variation 6. Vivace
- Variation 7. Grazioso
- Variation 8. Presto non troppo
- Finale. Andante

LUDWIG VAN BEETHOVEN (1770 – 1827)

Symfonie nr. 8 in F, opus 93 (1812)

- Allegro vivace e con brio
- Allegretto scherzando
- Tempo di menuetto
- Allegro vivace

Het gebruik van uw telefoon

kan storend zijn voor de musici en andere concertbezoekers. We verzoeken u vriendelijk uw telefoon niet te gebruiken en op vliegtuigstand of uit te zetten.

Dit concert is live te beluisteren via
NPO Klassiek, zie ook npoklassiek.nl
Presentatie: Leonard Evers

Romantische DWARVERBANDEN

Toen een piepjonge Brahms zich in 1853 aandiende bij de Schumanns in Düsseldorf, werd hij er hartelijk ontvangen. Er groeide een warme vriendschap, die echter met de dood van Schumann in 1856 voortijdig eindigde. Hun bewondering voor hun illustere voorganger Beethoven was één van de verbindende factoren in hun wederzijdse genegenheid.

Spiritistische seance

Het was juist in die laatste periode van zijn leven dat Robert Schumann aan zijn *Vioolconcert* begon. Brahms had hem in contact gebracht met de beroemde violist Joseph Joachim. Al gauw ontstond er een goede band die leidde tot een vioolsonate waarbij elk van de drie een deel schreef. Het bracht Schumann tot het componeren van het *Vioolconcert*. Er werd zelfs een uitvoering gepland maar daar stak het bestuur van het Düsseldorfse orkest, waarover Schumann de scepter zwaaide, een stokje voor. Door zijn zwakke geestelijke gesteldheid was het met Schumanns leiderskwaliteiten vrij matig gesteld, hetgeen de concerten niet altijd ten goede kwam. Joachim nam wel de partituur en partijen mee, speelde het een keer door maar liet het daarna liggen. Na Schumanns tragische dood in een inrichting drie jaar later besloten zijn weduwe Clara en Joachim om nog niet opgehelderde redenen het werk niet uit te voeren en zelfs niet uit te geven. Vanaf hier krijgt het verhaal een mysterieus tintje. Want in 1933 wendden twee nichten van Joachim zich tot muziekuitgever Schott. Ze beweerden dat ze in een spiritistische seance contact hadden gehad met de overleden geesten van de violist en componist die hen op het hart hadden gedrukt het *Vioolconcert* te publiceren. Schott had zo zijn twijfels en vroeg de befaamde violist Yehudi Menuhin om advies of het werk genoeg kwaliteit had. Die was enthousiast en maakte meteen plannen voor een concert. Maar dat was weer tegen het zere been van één van de Joachim-nichtjes die, zelf een uitstekend

Robert Schumann

concertvioliste, meende dat zij het recht had op de eerste uitvoering. Het leidde allemaal tot niets. De wereldpremière kwam er, maar pas in het najaar van 1937 in Berlijn met Georg Kulenkampff als solist, die overigens in samenwerking met componist Paul Hindemith de solopartij behoorlijk aanpaste. Wel een première met een duister kantje. Het was in het kader van een feestelijke bijeenkomst van de nazi-partij waar Goebbels één van de sprekers was en waar Schumanns *Vioolconcert* werd gepresenteerd als de vervanging van het overal in Duitsland verboden *Vioolconcert* van de Joodse Mendelssohn.

Alle zorgen bleken ongegrond te zijn geweest. Ondanks de twijfel of Schumann in zijn laatste moeizame levensjaren wel in staat geweest zou zijn om nog een volwaardig vioolconcert te schrijven, bleek het een meesterwerk te zijn. Na die uitvoering in Berlijn veroverde het langzamerhand wereldpodia en is het nog steeds standaardrepertoire voor alle concertviolisten.

Passacaglia

Ten tijde van de dood van Schumann was Johannes Brahms nog maar een aankomend componist. Gelukkig was Clara Schumann, zelf een gevierd concertpianiste, zijn steun en toeverlaat. Zelfs was er een zekere amoureuze toenadering tussen hen beiden, die ze echter niet doorzetten. Maar haar morele bijstand kon de onzekere Brahms goed gebruiken, vooral als het ging om het schrijven voor orkest. Hij ondernam al wel enkele pogingen. Dat leidde tot zijn *Eerste pianoconcert* – dat hij aanvankelijk als symfonie had opgezet – en twee serenades voor klein orkest. Maar het zou tot 1873 duren voor hij zich aan een volwassen symfonisch stuk zou wagen. In dat jaar kreeg hij de *Feldparthien*, toen nog toegeschreven aan Joseph Haydn, onder ogen. Vooral een deeltje daaruit, het *Chorale St. Antoni*, trof hem om de simpele maar ontroerende melodie.

Brahms gebruikte deze melodie als basis voor zijn *Haydnvariaties* die hij vrijwel tegelijkertijd componeerde in een versie voor twee piano's en voor orkest. Het was zijn eerste echte grote orkestwerk waarin hij meteen liet zien hoe vaardig hij was als orkestrator met alle kleuren van het orkest die hij ten

Ondanks de twijfel bleek het een meesterwerk te zijn.

Johannes Brahms

Het succes van de

Haydnvariaties was voor

Brahms voldoende

stimulans om het orkestpad

verder op te gaan.

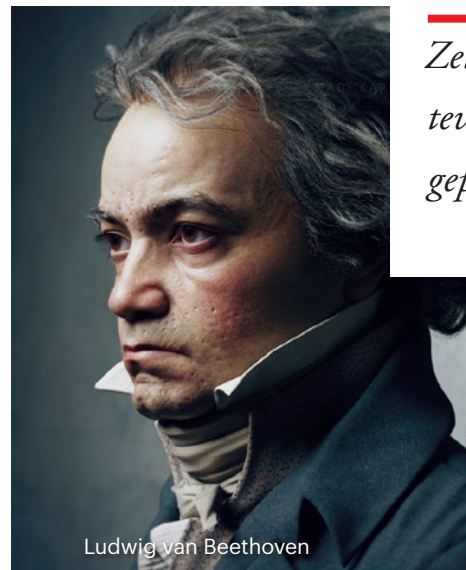
volle benutte. Hij begint heel bescheiden met de melodie, die hij geheel trouw aan het origineel met dezelfde harmonie en grotendeels dezelfde blazersbezetting laat horen. Dan volgt er een set variaties in echt romantische stijl waarbij telkens op een andere manier en in een andere sfeer flarden van de melodie herkenbaar zijn. De finale is helemaal bijzonder. Het is een passacaglia, een muzikale vorm bestaande uit een steeds herhaald baslijntje waarop gevarieerd wordt, die in de barok zeer populair was en die Brahms hier weer van stal haalt. Ook hij varieert er lustig op los in zijn stuk, zodat het als het ware een variatiereeks binnen een variatiereeks wordt. Pas aan

het slot komen er een paar regels van het koraal duidelijk herkenbaar voorbij, waarmee het stuk eindigt.

Het succes van de *Haydnvariaties* was voor Brahms voldoende stimulans om het orkestpad verder op te gaan en een paar jaar later was zijn *Eerste symfonie* een feit. En ook de passacaglia liet hem niet los, getuige de indrukwekkende finale van zijn *Vierde symfonie* waar hij deze vorm opnieuw gebruikt.

Zijn beste symfonie

De door Brahms en Schumann zo aanbeden **Ludwig van Beethoven** had het in 1812 niet bepaald makkelijk. Zijn doofheid had het spelen in het openbaar vrijwel onmogelijk gemaakt. Hij had ruzie met zijn broer Johann over diens huwelijksperikelen en hij probeerde zijn eigen matige gezondheid met kuren in het Boheemse Karlsbad (tegenwoordig Karlovy Vary in Tsjechië) weer wat op peil te krijgen. En dan was er ook nog de brief die hij in deze tijd aan zijn 'Unsterbliche Geliebte' schreef maar nooit stuurde, een amoreuze affaire die nog steeds in raadsels gehuld is. 1812 was ook het jaar dat diverse orkestwerken het levenslicht zagen. Allereerst was daar de *Zevende symfonie* en ook begon hij aan een nieuw pianoconcert. Dat laatste project legde hij terzijde, wellicht met in zijn achterhoofd dat hij het zelf nooit zou kunnen uitvoeren. Wel gebruikte hij het materiaal in een nieuwe symfonie, de *Achtste*, die in datzelfde jaar gereed kwam. Het duurde nog meer dan een jaar voordat beide symfonieën gezamenlijk in de concertzaal te horen waren. Maar dat was dan ook een ware happening. Beethoven had in Wenen een 'Akademie-Konzert' georganiseerd met louter eigen werk. Op het uitgebreide programma de *Zevende*, de *Achtste* en een spetterend showstuk: *Wellingtons Sieg*. Het was de uitbeelding van een veldslag

Zelf was Beethoven echter uiterst tevreden over het resultaat en gepikeerd over de lauwe ontvangst.

waarin de Engelse generaal Wellington een overwinning op het leger van Napoleon had behaald, een enorm spektakel met trompetgeschal en bulderende kanonnen van winnende en vluchtende soldaten. De Weners waren uitzinnig van enthousiasme, temeer daar ze in de voorgaande jaren

geleden hadden onder de Franse bezetting. De *Zevende symfonie*, die ook uitbundig van karakter was, werd eveneens met geestdrift onthaald, maar de *Achtste*? Het leek wel of Beethoven in dit relatief korte werkje weer teruggreep op de oude symfonische vormen zoals Mozart en Haydn die gebruikt hadden en die niet pasten bij het onstuimige karakter dat men van Beethoven gewend was. Zelf was hij echter uiterst tevreden over het resultaat en gepikeerd over de lauwe ontvangst. En inderdaad is het een luchtige symfonie vol met kleine grapjes. Het eerste deel valt in een bijna jolige driekwartsmaat met de deur in huis. Daarop volgt een komisch andante dat met zijn tikkende ritme een eerbetoon was aan de net uitgevonden metronoom. Als derde deel was er een klassiek menuet dat halverwege overgaat in een Ländler, een populaire Oostenrijkse volksdans. De finale is een echte uitsmijter die eindigt met vijftien knallende F-majeurakkoorden door het hele orkest.

Populair is deze symfonie van Beethovens negental nooit echt geworden. Zelfs Schumann klaagde in 1845, toen nog woonachtig in Leipzig, dat daar al diens symfonieën zo nu en dan te horen waren, behalve de *Achtste*. En dat is jammer voor een symfonie die naar Beethovens eigen zeggen de beste was die hij had geschreven.

TEKST: KEES WISSE

Uitvoerenden

Thomas Guggeis dirigent

Thomas Guggeis (1993) is een Duitse dirigent die internationale aandacht trok nadat hij als assistent van Daniel Barenboim bij Staatsoper Unter den Linden in Berlijn op het laatste moment een uitvoering van Richard Strauss' opera *Salomé* overnam, wat hij met uitzonderlijke muzikaliteit en scherpe dramatische intuïtie deed. Daarna brak hij definitief door met spraakmakende operavertolkingen, waarin hij helderheid van structuur combineert met grote expressieve intensiteit. Zijn repertoire reikt van Mozart en Beethoven tot Richard Strauss en hedendaagse muziek, met een bijzondere affiniteit voor het laatromantische en twintigste-eeuwse muziektheater. Hij dirigeert toonaangevende orkesten en operahuizen in Europa en wordt gezien als een van de meest veelbelovende dirigenten van zijn generatie. Hij is sinds seizoen 2023/2024 artistiek directeur van de opera van Frankfurt

Isabelle Faust viool

De Duitse Isabelle Faust is een van de leidende violisten van haar generatie. Ze valt op met zeer stijlgetrouwe uitvoeringen, gebaseerd op diepe studie van historisch bronmateriaal, waarbij ze soms ook op barokviolen en bijbehorende strijkstokken speelt. Faust soleerde bij veel belangrijke orkesten, waaronder het Boston Symphony Orchestra, Berliner Philharmoniker, NHK Symphony Orchestra Tokyo, Chamber Orchestra of Europe en het Koninklijk Concertgebouworkest, maar ook gerenommeerde barokorkesten zoals het Freiburger Barockorchester. In het seizoen 2023/2024 was ze artist in residence bij het SWR Symphonieorchester, in 2024 bij het Beethovenfest Bonn. Ze won diverse Gramophone awards: alleen al in 2024 kreeg ze er twee, voor een Schumann-album en voor Britten's *Vioolconcert* met het Symphonieorchester des Bayerischen Rundfunks onder leiding van Jakub Hrůša. Kamermuziek speelt ze met onder anderen haar vaste pianist Alexander Melnikov, cellist Jean-Guihen Queyras, pianist Kristian Bezuidenhout en zangeres Anna Prohaska.

Radio Filharmonisch Orkest

Het Radio Filharmonisch Orkest is bij uitstek de ambassadeur voor nieuwe en onbekende muziek in Nederland en daarbuiten. Elke week laat het orkest publiek in de grote concertzalen van Nederland en talloze mensen thuis via radio en internet genieten van meesterwerken uit de klassieke muziek.

CHEF-DIRIGENT Karina Canellakis • **VASTE GAST-DIRIGENT** Stéphane Denève • **ERE-DIRIGENT** Edo de Waart • **1E VIOOL** Joris van Rijn • Nadia Wijzenbeek • Dimitar Tchernookov • Alexander Baev • Fred Gaasterland • Roswitha Devrient • Maria Escarabajal-Baade • Alberto Facanha Johnson • Mariska Godwaldt • Josje ter Haar • Julija Hartig • Masha Iakovleva • Kerstin Kendler • Pamela Kubik • Leonie Mensink • Pedja Milosavljevic • Gerrie Rodenhuis • Stella Zake • **2E VIOOL** Casper Bleumers • Sarah Loerkens • Matthijs van de Wel • Ian van de Berk • Esther de Bruijn • Filipe Farinha Fernandes • Yvonne Hamelink • Annemarie van Helden • Esther Kovy • Dana Mihailescu • Renate van Riel • Alexander van den Tol • Nika Toskan • Eveline Trap • Nina de Waal • **ALTVIOOL** Francien Schatborn • Frank Brakkee • Huub Beckers • Joao Alvares Abreu •

Igor Bobylev • Sabine Duch • Marije Helder • Annemijn Herder • Annemarie Konijnenburg • Javier Rodas Sanchez • Lotte de Vries • Ewa Opbergen-Wagner • Francesca Wiersma • Arjan Wildschut • **CELLO** Michael Muller • Michael Stirling • Anton Istomin • Eveline Kraaijenhof • Harm Bakker • Winnyfred Beldman • Mirjam Bosma • Crit Coenegracht • Anneke Janssen • Ansfried Plat • Rebecca Smit • Arjen Uittenbogaard • **CONTRABAS** Wilmar de Visser • Servaas Jessen • Annika Pigorsch • Jim Schultz • Sjeng Schupp • Ella Stenstedt • Stephan Wienjus • **FLUIT** Ingrid Geerlings • Ines Pires Pinto • **PICCOLO** Maïke Grobberhaar • **HOBO** Aisling Casey • Hans Wolters • Marjolein Koning • Yvonne Wolters • **ALTHOBO** Gerard van Andel • **KLARINET** Frank den Brink • Arjan Woudenberg • Esther Misbeek • **ESKLARINET** Diede Brantjes • **BASKLARINET** Sergio Hamerslag • **FAGOT** Hajime Konoe • Jos Lammerse • Birgit Strahl • **CONTRAFAGOT** Marlene Schwarzler • **HOORN** Annelies van Nuffelen • Petra Botma-Zijlstra • Rebecca Grannetia • Toine Martens • Frederick Franssen • Margreet Mulder • **TROMPET** Hessel Buma • Hans van Loenen • Raymond Rook • Johan Verheij • **TROMBONE** Tim Ouwejan • Niels Jacobs • **BASTROMBONE** Pelle van Esch • **TUBA** Bernard Beniers • **PAUKEN** Paul Jussen • **SLAGWERK** Mark Haeldermans • Hans Zonderop • Vincent Cox • Esther Doornink • **PIANO** Stephan Kiefer • **HARP** Ellen Versneij

Volgende CONCERTEN

VRIJDAG 16 JANUARI 2026, 20.15 UUR

TivoliVredenburg, Utrecht

The Planets met Symphonic Cinema

Nationaal Jeugdorkest

Nationaal Vrouwen Jeugdkoor

Antony Hermus dirigent

László Nemes koordirigent

Lucas van Woerkum beeld en regie

Emma Thompson acteur op beeld

Greg Wise acteur op beeld

STRAUSS Also sprach Zarathustra

HOLST The Planets, met film van

Symphonic Cinema (Nederlandse première)

Uitverkocht!

VRIJDAG 23 JANUARI 2026, 20.15 UUR

TivoliVredenburg, Utrecht

Beethoven, Liszt & Schumann

Radio Filharmonisch Orkest

Stéphane Denève dirigent

Paul Lewis piano

BEETHOVEN Pianoconcert nr. 5 'Keizer'

LISZT Les préludes

SCHUMANN Symfonie nr. 4

bestel
hier

COLOFON | PROGRAMMERING: Jorinke van Deelen **PRODUCTIE**: Olga Brauers | **PROGRAMMATOELICHTING**: Kees Wisse
REDACTIE: Alexander Klapwijk / Pieter Peverelli | **FOTOGRAFIE**: Marco Borggreve, Felix Broede, Hadi Karimi, Ward Mevis
ART DIRECTION: Norbert Croonenberg | **PRODUCTIEBEGELEIDING**: Regalis, Zeist

CONCERTOVERZICHT 2026

VRIJDAG 9 JANUARI 2026

Radio Filharmonisch Orkest met Beethoven 8

Radio Filharmonisch Orkest |

Schumann | Brahms |

Beethoven

VRIJDAG 16 JANUARI 2026

The Planets met Symphonic Cinema

Nationaal Jeugdorkest | Strauss |

Holst

VRIJDAG 23 JANUARI 2026

Beethoven, Liszt & Schumann

Radio Filharmonisch Orkest |

Beethoven | Liszt | Schumann

VRIJDAG 30 JANUARI 2026

Karina Canellakis dirigeert Tsjaikovski en Sibelius

Radio Filharmonisch Orkest |

Groot Omroepkoor | Sibelius |

Tsjaikovski

VRIJDAG 6 FEBRUARI 2026

AVROTROS VIRTUOOS

Sterre Decru | Nymphéas

Trombone Quartet | Jorian

van Nee | Monteverdi | Ravel |

Massenet | Albéniz e.a.

VRIJDAG 13 FEBRUARI 2026

Radio Filharmonisch Orkest: Prokofjev en Mahler

Radio Filharmonisch Orkest |

Roukens | Mahler | Prokofjev

VRIJDAG 20 FEBRUARI 2026

Amsterdam Sinfonietta: Fauré's Requiem

Amsterdam Sinfonietta |

Nederlands Kamerkoor |

Nystedt | Bach | Pärt |

Sjostakovitsj | Fauré

VRIJDAG 27 FEBRUARI 2026

Filmmuziekconcert

Nordwestdeutsche

Philharmonie | Williams | Shore |

Zimmer | Barry e.a.

VRIJDAG 6 MAART 2026

Dvořák 9 'Uit de Nieuwe Wereld'

Radio Filharmonisch Orkest |

Bernstein | Childs | Dvořák

VRIJDAG 13 MAART 2026

Liederen van Haydn, Mozart en Wagner

Radio Filharmonisch Orkest |

Cimarosa | Haydn | Stravinsky |

Mozart | Wenzelberg | Wagner |

Gershwin

VRIJDAG 20 MAART 2026

Tsjaikovski's Pathétique

Philzuid | Howell | Walton |

Tsjaikovski

VRIJDAG 27 MAART 2026

Wagners Ring: An Orchestral Adventure

Radio Filharmonisch Orkest |

Bruckner | Von Weber | Wagner

VRIJDAG 3 APRIL 2026

Stabat Mater van Haydn

Radio Filharmonisch Orkest |

Groot Omroepkoor | Schubert |

Haydn

VRIJDAG 10 APRIL 2026

Anna Fedorova speelt Tsjaikovski's Pianoconcert

Noord Nederlands Orkest |

Tsjaikovski | Sjostakovitsj

VRIJDAG 17 APRIL 2026

Liza Ferschtman en Ivan Karizna: Brahms dubbelconcert

Radio Filharmonisch Orkest |

Prokofjev | Brahms | Weill

VRIJDAG 24 APRIL 2026

The Living Room: Brahms' Liebeslieder

Groot Omroepkoor | Dianto

Reed Quintet | Brahms |

Schumann | Liszt | Mahler

VRIJDAG 22 MEI 2026

Mendelssohns Midsummer Night's Dream

Radio Filharmonisch Orkest |

Groot Omroepkoor | Honegger |

Debussy | Mendelssohn

VRIJDAG 29 MEI 2026

Lorenzo Viotti & Patricia Kopatchinskaja

Nederlands Philharmonisch

Orkest | Bach | Sjostakovitsj |

Rachmaninov

VRIJDAG 12 JUNI 2026

Slotconcert: Karina Canellakis dirigeert Mahler 2

Radio Filharmonisch Orkest |

Groot Omroepkoor | Mahler

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

AVROTROS VRIJDAG CONCERT

Verrassend klassiek!

avrotrosvrijdagconcert.nl

AVROTROS

{ omroep
muziek

